

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus De Virtutibus Moralibus, De Justitia Et Jure Et De
Contractibus

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, MDCCXXXIII.

VD18 90392159

Cap. VII. De Censu, Emphyteusi, & Feudo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40993

cipiendi post operam præstitam. *Quicumque sibi aliquid operatus fueris, statim ei mercedem restitue. Tob. 4.* Si verò non benè laboraverint, peccant contra justitiam, nec debetur illis stipendium, nisi pro æstimatione laboris: quare si integrum receperint tenentur vel supplere defectum laboris, vel restituere excessum stipendii, cùm ad eum ius non habeant, imò & compensare conductori damnum, & lucrum cessans: nam fuerunt causa illius iniusta, cùm tenerentur ex conventionem diligenter laborare.

CAPUT VII.

De Censu, Emphyteusi, & Feudo.

Q. 1. *Quid, & quotuplex est Census?*

Resp. **Q** Censu alius est reservativus, & alius consignativus. Censu reservativus sumptus pro contractu, est ille, quo quis in alterum transfert rei suæ dominium directum, & utile, reservato sibi jure pensionis annuæ super eadem re. Hunc licitum esse patet, nam sicut quis potest rem suam tradere, vel non tradere, ita & tradere reservato sibi jure pensionis.

Censu consignativus sumptus pro contractu, est contractus, quo emitur, & venditur jus percipiendi pensionem annuam ex re, vel persona alterius, vel utraque. Sæpè sumitur pro

pro tali jure, hic census dividitur 1. in realem, qui fundatur super re aliqua, ut prædio, domo, &c. Ita ut ex ea re pensio debeatur, ad quemcunque res illa transeat, donec census redimatur, in personalem, qui constituitur immediatè super persona alterius, eam obligando immediatè, bona verò ejus mediatè tantum; & in mixtum, qui fundatur super utrisque, ita ut re pereunte adhuc persona maneat obligata. 2. In vitalitium, qui extenditur solum ad vitam unius, vel plurium; estque virtualis sponso nixa eventu fortuito; & in perpetuum, seu donec redimatur.

Censum realem esse licitum declararunt Martin. V. & Callixt. III. Sed re, super qua fundatur, destructa, perit, nam corruente fundamento perit res in eo fundata: ut si domus, vel molendinum corruant, perit census super his fundatus, ita ut jam nihil liceat exigere à venditorè.

Q. 2. An jure naturæ licitus est census consignativus personalis, vel mixtus?

Resp. Communior, imò nunc communis sententia affirmat, modò ematur justo pretio, id est lege, vel consuetudine constituto, & venditor census possit suâ opera, vel industriâ lucrari, aut habeat bona in re, vel in spe certa, ex quibus pensio duci possit, nec obligetur ad censum redimendum, licet semper pro libito eum redimere possit eodem, quo vendidit, pretio.

M m 2

Prob.

Prob. 1. Ex communi praxi piorum, & eruditorum in Gallia & Belgio, &c. 2. Quia pretio æstimabile est, adeoque potest emi, & vendi jus ad pensionem non solum ex re frugifera, sed etiam ex persona alterius, quæ potest lucrum facere ex labore, industria, vel ex bonis suis saltem per alios, & quæ proinde potest obligari immediatè ad pensionem solvendam; cum quis possit in alterum transferre jus percipiendi aliquid à se acquisitum, ergo & vendere. Nec refert quod decursu temporis pensiones percipiendæ summam pretio dato majorem efficiant: nam non emuntur illæ pensiones, sed jus ad illas percipiendas. At jus ad pensiones per partes, & tot intervalla annorum recipiendas non pluris æstimatur, quàm summa simul habita, licet minor illis pensionibus collectivè sumptis: quia illa summa divisa per multas partes multaque, ac longa temporum intervalla, cum incertitudine recipienda, & variis incommodis exposita, minoris valet secundum prudentum æstimationem, quàm istarum partium collectio simul habita, quæ opportunior, ac utilior est ad quodlibet lucrum, ac negotiationem, & nullis incommodis obnoxia. Et verò in emptione agri pretium commune censetur justum, licet diuturnitate temporis fructus superent pretium agri. 3. Teste Toletio Nicol. Papa an. 1450 approbavit hunc contractum ad petitionem Alphonsi Regis Arragon.

Obj.

Obj. 1. Contractus censualis personalibus videtur esse mutuuum virtuale.

Resp. Neg. Nam ille census est emptio non pensionis, sed iuris ad pensionem, pro pretio ab emptore irrevocabiliter dato: unde nec in eo emitur pecunia, sed ius ad pecuniam, nec pecunia data potest unquam repeti. At in mutuo datur pecunia præsens pro pecunia futura æquali tota simul solvenda, quæ potest à mutuante post certum tempus exigi.

Obj. 2. S. Pius V. in Bullâ, *Cum onus* statuit censum constitui nullo modo posse, nisi in re immobili, aut quæ pro immobili habeatur, de sua natura frugifera.

Resp. In hoc non explicat ius naturale, nec divinum, sed solum sancit ius humanum, quod in Gallia, & in multis aliis locis non viget.

Not. Non licet pensiones debitas coniungere forti, & per illas eam augere, & postea exigere maiorem pensionem: nam id prohibetur Jure Cæsareo, & Gallico, & à Pio V. Porro quando redimitur census, non potest cogi emptor ad recipiendum pretium per partes, sed totum simul reddi debet, nisi aliter iuste conventum sit; nam in eo onus, & damnum sentiret.

Q. 3. An licitus est census utrinque redimibilis?

Resp. Neg. Quia census præsertim personalis utrinque redimibilis, seu factus cum

conditione, ut venditor teneatur illum redimere, sicut potest cogere emptorem ad illum redimendum, videtur mutuum implicitum, ac virtuale, ex quo aliquid ultra sortem exigitur: in eo enim emptor dat pecuniam ea lege, ut totam ad certum tempus recipiat cum lucro quod est mutuare ad usuram sub emptionis larva. Et verò si talis contractus liceret, usura saltem cum mercatoribus posset per illum excusari, modò minus lucrum exigatur, quàm sit pensio annua census irredimibilis ad nutum emptoris. Quare Toletus, l. 5. c. 47. docet in censu personali non posse venditorem cogi ad redimendum censum, *quia tunc videtur mutuum virtuale.*

Q. 4. *Quid sunt Emphyteusis, & Feudum, & ad quid obligant.*

Resp. I. Emphyteusis est contractus, quo res immobilis conceditur quoad dominium utile, sub onere annuæ pensionis solvendæ proprietario retinenti dominium directum, idque vel in perpetuum, vel ad unius, aut plurium vitam, vel ad certum tempus, quod decennio non sit minus. Differt à locatione, quòd emphyteusis constitui solum possit in re immobili, & ad tempus non minus decennio, & quòd per eam transferatur dominium utile.

Emphyteuta tenetur i. Certam pensionem, vel in pecunia, vel in fructibus Domino directo solvere statis temporibus: alioqui amittit

tit rem emphyteuticam cum omnibus impensis in ejus meliorationem factis, si non solverit per biennium pro Ecclesiastica, per triennium pro sæculari. 2. Rem concessam fructuosiore facere, aut saltem non deteriorem, nam ad hunc finem præcipuè conceditur.

Resp. II. Feudum pro contractu est concessio rei immobilis, vel æquipollentis quoad dominium utile, sub onere fidelitatis, & obsequii personalis Domino directo præstandi. Differt ab emphyteusi præsertim, quòd in puro feudo non debeatur pensio, sed solum obsequium personale, ad quod datur.

Feudatarius tenetur 1. Præstare juramentum fidelitatis. 2. Suo tempore requisitus obsequia debita præstare. 3. Non debet disponere de feudo sine consensu infeudatoris. Amittit autem feudum neglectu obsequiorum, & ob crimen felonix, id est, belli contra Dominum directum gesti.

CAPUT VIII.

De Contractu Societatis.

Q. I. Quid est Contractus Societatis?

Resp. Est duorum, vel plurium conventio contribuendi aliquid ad communem quæstum, vel usum. Sunt qui addunt, & sustinendi commune damnum . . . Esse licitum Constat. 1. Ex Jure civili. ff. & Cod. pro socio.